



## **Avajaispuhe**

**Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä**

**Tampere, KoneAgria 14.10.2021**

Arvoisa KoneAgrian yleisö.

Hienoa nähdä täällä sankoin joukoin väkeä – palaamme pikkuhiljaa kohti normaalia erittäin poikkeuksellisten vuosien jälkeen.

Ruuantuotannosta on huolehdittu erittäin ansiokkaalla tavalla myös korona-aikana, siitä suuri kiitos kuuluu myös kaikille teille. Myös metsäpuolella ovat talouden pyörät pyörineet ja tuottaneet meille mm. hiiltä sitovia rakennusmateriaaleja ja uusiutuvia raaka-aineita. Kun muu yhteiskunta on ollut suljettu, metsät ovat olleet auki. Kiitos siitä koko metsäalalle.

Te hyvä yleisö olette niitä henkilöitä, joiden ammattitaidolla jokainen suomalainen saa syödä omassa maassa kasvatettua, puhdasta ja turvallista ruokaa joka päivä. Ilman teidän ammattitaitoa, sitoutumista ja jatkuvaa osaamisenne kehittämistä emme olisi näin etuoikeutettuja nauttimaan maailman parhaita elintarvikkeita. Ilman teitä tulisi nälkä.

Nyt olemme kuitenkin kannattavuuden osalta erittäin vaikeassa tilanteessa. Ennuste siitä, että maatalouden yrittäjätulo putoaisi tänä vuonna jopa viidenneksen heikon sadon ja kustannusten nousun takia on merkki kustannuskriisistä. Erityisesti lannoitteiden, rehun ja rakentamisen hinnat ovat nousseet merkittävästi.

Yhtälö, jossa kustannukset kasvavat, mutta tuottajien saama korvaus ei muutu, on kestävätkö.

Siksi kutsuin koolle koko ruokajärjestelmän – tuottajien, kaupan, teollisuuden ja rahoituslaitosten edustajat yhteiseen kriisipalaveriin viime perjantaina.

Minulla oli palaverissa yksi selkeä viesti. Ruuantuottajilla on hätä ja se korjaantuu ainoastaan euroilla. Tätä tulen vaatimaan niin kauan, kunnes ruuan tuottajille maksetaan reilu korvaus tehdystä työstä. Ei riitä, että tiedostetaan päällä oleva kriisi, nyt tarvitaan tekoja.



Tulen vahtimaan haukan lailla sitä, että puheet muuttuvat myös teoiksi. Tulenkin kutsumaan toimijat uudelleen koolle seurantakokoukseen, jossa haluan kuulla konkretiaa tuottajien hätään vastaamiseksi.

Tämä koskee myös kaupan, teollisuuden ja tuottajien välistä sopimusketjua. Näihin sopimuksiin on saatava lisää joustavuutta ja kohtuutta olosuhteiden muuttuessa sopimushetkestä. Näin ne toimisivat myös kustannusten noustessa äkillisesti. Tulen seuraamaan, saavatko toimijat ratkaistua tätä keskenään vai tarvitaanko myös lainsäädäntöuudistuksia. Mikäli tarvitaan, olemme siihen valmiit.

Hyvät ystävät,

Moni täällä jakaa varmasti ylpeydentunteen kotimaista puhdasta ja turvallista ruokaamme kohtaan, jota itse tunnen sekä ministerinä että maitotilallisena.

Tunnen hyvin suomalaisen korkealaatuisen ruuan vaatiman ammattitaidon ja voin rinta rottingilla sanoa, että olen siitä hyvin ylpeä kierrellessäni Euroopassa ja muualla maailmalla. Missään muualla, lukuun ottamatta naapurimaatamme Ruotsia, ei ole tuotanto-olosuhteet yhtä ainutlaatuiset kuin ne ovat täällä kylmässä Pohjolassamme. Suomi voitti taannoin ruokaturvan maailmanmestaruuden – se on muuten hyvät ystävät Porilaisten marssin paikka!

Suomalainen ruoka on vaatimattomasti siis maailman parasta. Se on maukasta, turvallista, kestävästi tuotettua.

Tässä kohtaa on kuitenkin sanottava, että suomalaisilla tuotantostandardeilla tuotettu ruoka vaatii myös rahaa. Halpa ruoka on pelkkä illuusio.

Halvan ruuan nimittäin maksaa aina joku, joko eläinten hyvinvointi, ympäristö tai tuottajat.

Tällä hetkellä tuottajahintoihin sisällytetään automaattisesti ominaisuuksia, joilla on lisäarvoa kuluttajalle. Yksi tällainen on salmonellavapaus ja erittäin vähäinen antibioottien käyttö - jotka ovat tällä hetkellä valitettavasti vain tuottajien kunniasioita ilman rahallista arvoa, vaikka ne vaativat erityisosaamista.

Toisena esimerkkinä laidunnus, joka parantaa eläinten hyvinvointia ja tutkimusten mukaan myös lihan syöntilaatua. Silti tuottajan sama osuus kuluttajahinnasta ei tee eroa, onko nauta laiduntanut vai ei.



Lisäksi, suomalainen nautakarjatalous on muutamassa vuosikymmenessä läpikäynyt ilmastoystävällisen muutoksen, mutta se on jäänyt suurelta yleisöltä huomiotta.

Tuotannon tehostumisen vuoksi lehmät tuottavat saman maitomäärän aiempaa vähäisemmällä rehulla, joten niiden päästöt maitokiloa kohti ovat laskeneet. Maidontuotannon metaanipäästöt ovat Suomessa 50 vuodessa puolittuneet.

Tiedot näkyvät kansainvälisissä vertailuissa. Nämä faktat pitäisi kuitenkin saada entistä enemmän mukaan kampanjoihin ja otsikoihin ja sitä kautta myös vaikuttamaan ihmisten ostopäätöksiin ja tuomaan tuottajille lisäarvoa.

Summaten voikin sanoa, että luonnonvarojemme vastuullinen käyttö näkyy tilastoissa, mutta ei kiitoksena eikä kasvuna tilipussissa. Näin ei pidä olla.

Hyvät kuulijat,

Oman ruuantuotannon säilyttäminen elinvoimaisena on myös turvallisuusasia. Kotimainen ruuantuotanto on huoltovarmuuden kulmakivi ja kytkeytyy jopa rauhankysymyksiin näinä globaalin epävarmuuden aikoina.

Ympäristön ja ilmaston kannalta kestävästi tuotettu ruoka ja kannattava maatalous kulkevat käsikädessä. Viljelijä ei voi tehdä ilmastotekoja, jos tili on punaisella.

Siksi on välttämätöntä tarkastella maatalouden päästövähennyksiä ja kannattavuutta kolikon molempina puolina. Maatalouden päästövähennykset onnistuvat vain, kun taloudelliset kannusteet ovat kunnossa ja toimivat maatalouden kannattavuuden eduksi.

Tähän tarvitaan ruuantuotannon hiili-euro –ohjelma, jota kutsun Hero-ohjelmaksi. Hero kuvaa hyvin juuri sitä sankarillista asennetta, jolla te tuottajat teette joka päivä töitä suomalaisen ruuantuotannon parissa – ilmastonmuutoksen torjunnan eturintamassa.

Ruuantuotannon hiili-euro ohjelma kytkee markkinatalouden osaksi ruuantuotannon päästövähennyksiä. Me nimittäin haluamme luoda maatalouden ympärille vetovoimaisen investointiympäristön ja vauhdittaa markkinoita siirtymään fossiilisista raaka-aineista kohti bio- ja kiertotaloutta.

Me tarvitsemme tähän muutokseen mukaan koko elintarviketeollisuuden, jotta koko ruokajärjestelmä saadaan yhdessä investoimaan alan vihreään siirtymään.



Haluan, että voimme muodostaa kokonaiskuvan ruokajärjestelmän päästövähennyksistä yhdessä sekä MTK:n että Elintarviketeollisuuden tekemän ilmastotiekartan kanssa.

Tähän avuksi tarvitsemme myös oikeanlaiset mittarit, joiden avulla voimme tarkastella päästövähennysten ja tarvittavien taloudellisten investointien ja kannusteiden välistä suhdetta. Kun kannattavuus ja päästövähennys kulkevat rintarinnan, maataloudelle voidaan asettaa oma päästövähennystavoite.

Tässä piilee maatalouden suuri taloudellinen potentiaali yrityksille rakentaa vähähiilisiä ratkaisuja maataloudelle ja toisaalta saada ruuantuotannosta syntyvät sivuvirrat hyödynnettyä uusiutuvana energiana.

Yksi esimerkki tästä on hiilimarkkinoiden luominen, joihin moni elintarvikealan yritys on jo ilmaissut kiinnostuksensa. Kyse on siis hiilinielujen hinnoittelusta. Tässä maaperän ja metsien hiilinieluilla on merkittävää taloudellista potentiaalia niin viljelijöille kuin metsänomistajillekin.

Vapaaehtoiset kompensatiotoimet ovat jo tätä päivää. Tarvitsemme kuitenkin selkeitä pelisääntöjä hiilimarkkinoiden tueksi, jotta taloudelliset kannusteet ja päästövähennystavoitteet kulkevat käsikädessä. Minkäänlaista hiilivuotoa emme kuitenkaan hyväksy ja pidämme kiinni periaatteesta, että ennen kompensatiota on vältettävä ja vähennettävä päästöjä.

Kun valjastamme sekä hiilimarkkinat että vastuullisen ruuan valttikortit tuottamaan lisää euroja kansalliseen kassaamme, Suomi voi toimia myös kokoaan suurempana ruoka-aittana maailmalle.

Kun katsomme ympärillemme ja seuraamme maailman megatrendejä; ilmastonmuutosta, kaupungistumista, muutosta fossiilitaloudesta kohti uusiutuvia raaka-aineita, pidän selvänä, että kysyntä maailman vastuullisimmalle tuotteelle – suomalaiselle ruualla – kasvaa.

Lisäksi meillä on valtava määrä osaamista tässä maassa, jolle on kasvava kysyntä. Viljelijämme ovat bioturvan ammattilaisia ja tekevät työtään ilmastonmuutoksen torjunnan ja sopeutumisen eturintamassa. Resurssiviisaus, kiertotalous, materiaalitehokkuus, uusiutuva energia ovat kuuluneet jo kauan hyvään suomalaiseen tapaan tuottaa ja tehdä ruokaa.



Tärkeää on pitää laaja työkalupakki ilmastonmuutoksen torjunnassa ja sopeutumisessa. Päästövähennyksiä on tarkasteltava kokonaisuutena, sillä hiili ei tiedä mille sektorille se kuuluu.

Työkalupakissamme on muun muassa maatalousmaan hiilensidonnan lisääminen, eloperäisen aineksen määrän kasvattaminen, hyvä vesitalous, viljelykierto ja viljelykasvivalinnat ja maan kasvukunnosta huolehtiminen vain muutamia mainitakseni.

Lisäksi haluamme eroon soijan rehukäytöstä vuoteen 2030 mennessä. Haluamme panostaa valkuaisomavaraisuuteen ja selvittää, miten voimme ruokinnalla vaikuttaa kotieläinten päästöihin. Tavoitteena on myös päästä eroon fossiilisiin raaka-aineisiin perustuvista lannoitteista ja siirtyä kokonaan kiertotalouslannoitteisiin, joiden markkinapotentiaali on valtava.

Kosteikkoviljelyssä tärkeintä on pyrkiä saavuttamaan ilmasto- ja taloushyötyjä yhtäaikaisesti. Tämä tarkoittaa kokonaisen arvoketjun luomista tuotteille, kuten energiapajulle ja suomarjoille, jotka soveltuvat Suomen olosuhteissa parhaiten kosteikkoviljelyyn. Myös muita mahdollisia satokasveja haetaan yhdessä viljelijöiden, yritysten ja teknologioiden kehittäjien kanssa.

Viimeksi syksyn budjettiriihessä linjasimme panostuksista maankäyttösektorin ilmasto-ohjelmaan, turvemaa- ja kotieläintutkimukseen sekä ravinteiden kierrätykseen ja biokaasuun. Panostuksia päästövähennyksiin tehdään siis laajalla rintamalla.

Kotimaisen ruuantuotannon pitäminen elinvoimaisena on oikeastaan kaikissa olosuhteissa koko toimivan yhteiskunnan perusta. Kestävän ruokajärjestelmän perusidea on tuottaa ruokaa paikallisilla resursseilla paikalliselle väestölle ja tästä me pidämme kiinni. Kun pidämme kotimaisen tuotannon avaimet omissa käsissämme, voimme itse vaikuttaa ruokajärjestelmämme vastuullisuuteen.

Hyvät ystävät,

Maatalouden uuden ohjelmakauden valmistelussa lähestytään loppusuoraa. CAP:n lausuntokierros päättyi syyskuussa ja saimmekin yli 330 lausuntoa, joita parhaillaan käymme läpi.

Tavoitteena on rakentaa uudesta CAP:sta tulosperusteisempi. Yksityiskohtaisten sääntöjen pikkutarkka valvominen ei vastaa käsitystämme tehokkaasta politiikasta.



Tarkastelemalla ennemmin sitä, minkälaisia tuloksia toimenpiteillä saadaan aikaan ja seuraamalla aktiivisesti tavoitteiden toteutumista, saamme yhteisille rahoillemme enemmän vastinetta.

Kaiken keskiössä on edelleen aktiivinen ruontuotanto. Lisäksi tulevan kauden maatalouspolitiikassa korostuvat ympäristö, eläinten hyvinvointi sekä uusien viljelijöiden saaminen alalle ja kuluttajan tarpeiden huomioiminen. Viljelijöiden tulotason ylläpitäminen, maaseudun kehittäminen ja riskienhallinnan kehittäminen ovat myös uudistuksen painopisteitä.

CAP-suunnitelma tullaan hyväksymään vuoden loppuun mennessä valtioneuvoston istunnossa ja sen jälkeen se lähetetään vielä komissiolle hyväksyttäväksi. Uusi ohjelmakausi starttaisi näin ollen vuoden 2023 alusta. Tästä aikataulusta pidämme kiinni.

Kestävän ruokajärjestelmän perustaksi tarvitaan tietysti tuottokyvyltään ja viljelykelpoisuudeltaan nykyaikaiseen tehokkaaseen, mutta samalla kestävään tuotantoon soveltuvia peltoja.

Hallitusohjelmaan on kirjattu tavoitteeksi toteuttaa peltorakenteen kehittämishjelma, jolla vauhditetaan tilusrakenteen kehitystä. Me haluamme saada peltomarkkinat toimimaan niin, että investoivilla ja laajentavilla tiloilla olisi mahdollisuus saada lisäpinta-alaa eikä raivausta tarvittaisi.

Haluamme rakentaa paketin, jolla peltomarkkinat saadaan toimimaan taloudellisesti tehokkaasti tuoden samalla myös mittavia ympäristöhyötyjä. Tässä yhteydessä tulemme käymään läpi myös kannustin- ja verojärjestelmät ja etsimään sopivat keinot tarkoitukseen.

Hyvät ystävät, vielä muutama sana metsistä.

Niihin liittyen viestini on selkeä; me haluamme jatkossakin itse päättää metsistämme, niiden kestävästä käytöstä ja hoitomenetelmistä. Me haluamme, että metsien käytössä huomioidaan kestävyiden kaikki ulottuvuudet, taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen. Metsien hoito on tärkeä osa niiden terveyttä ja iskunkestävyyttä.

Olemme myös pitäneet EU:n metsäisten maiden kanssa tiivistä yhteistyötä ja viime viikolla kirjoitimme Itävallan aloitteesta myös yhteisen lausuman, jossa painotimme



Maa- ja metsätalousministeriö  
Jord- och skogsbruksministeriet

päätösvallan kuulumista jäsenmaille. Tästä asiasta vallitsee jäsenmaiden keskuudessa hyvin laaja yhteisymmärrys myös neuvostotasolla.

Aivan loppuksi,

Niin maatalous kuin metsätalouskin – ne ovat molemmat ratkaisujen aloja. Nämä alat ovat hyvin vahvasti myös tulevaisuuden aloja, sillä ruokaa ja bio-pohjaisia raaka-aineita tullaan tarvitsemaan entistä enemmän. Tuottajat ja metsänomistajat, te teette äärettömän tärkeää työtä. Lisäksi teillä on avaimet käsissänne ratkaisuihin, joille on maailmalla kysyntää. Muutetaan nuo ratkaisut euroiksi yhdessä. Kiitos!